

SCHEEPSMILIEUPLAN

SMP-nummer : _____

Scheepsnaam : _____

Scheepsnummer : _____

Eigenaar : _____

Uitgiftedatum : _____

Bijgewerkt t/m : _____

Aanvulling : _____

ISBN-CODE 90-9012269-9

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de stichting Scheepsafvalstoffen Binnenvaart (SAB) vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden (controle en registratielijsten uitgezonderd).

Copyright: stichting Scheepsafvalstoffen Binnenvaart.

INHOUDSOPGAVE

WAAROM EEN SCHEEPSMILIEUPLAN? pagina 5

VRAGENLIJST pagina 7

ACTIEKAARTEN

- Machinekamer
- Scheepsonderhoud
- Ladingresten en waswater uit laadruimten
- Ballastwater
- Energiebesparen
- Grootonderhoud en vernieuwingen
- Bedrijfsvoering
- Achtergrondinformatie en wet- en regelgeving

In opdracht van:

Stichting Scheepsafvalstoffen Binnenvaart
Postbus 23041
3001 KA Rotterdam

S.F.A.F.
Vliestroom 18
8321 EG Urk

De stuurgroep Milieuzorg Binnenvaart bedankt allen die hebben meegewerkt aan het tot stand komen van het Scheepsmilieuplan, in het bijzonder de schippers/ondernemers die hebben meege- werkt aan de proef.

Fotografie: Archief stichting Scheepsafvalstoffen Binnenvaart & Flying Focus aerial photography

Vormgeving: Studio Caroline van Gastel BV - Grafische Communicatie

Drukwerk ringband: Rima Benelux

Drukwerk binnenpagina's: Plantijn Casparie Schiedam Rotterdam

WAAROM EEN SCHEEPSMILIEUPLAN?

Het **SCHEEPSMILIEUPLAN (SMP)** is een handboek ter verbetering van milieuzorg aan boord van schepen en drijvende werktuigen. Het is speciaal ontworpen voor u, de binnenvaart ondernemer en iedereen die aan boord werkt.

Er worden maatregelen geadviseerd, die bijdragen aan een milieuvriendelijke bedrijfsvoering. Het gaat daarbij niet alleen om technische aanpassingen, maar ook om het tijdig verrichten van afdoende onderhoud.

Natuurlijk is het belangrijk om het ontstaan van afval zoveel mogelijk te voorkomen, maar tevens is het van belang dat we verantwoord omgaan met afvalstoffen die nu eenmaal niet volledig kunnen worden voorkomen.

Wat is de bedoeling van dit scheepsmilieuplan?

Het doel van het SMP is om, in samenwerking met alle betrokkenen, het vervoer over water nog milieuvriendelijker te maken door zorgvuldig om te gaan met grondstoffen, afvalstoffen en energie. Dat is niet alleen van algemeen maatschappelijk belang, maar versterkt vooral de positie van de binnenvaart als milieuvriendelijke vervoerdrager. Minder afval, minder grondstoffenverlies en een bewust gebruik van energie levert

direct en indirect winst op voor de binnenvaartondernemer. Bovendien is het plezierig om met de andere opvarenden en veelal ook met uw gezin in een schone omgeving te leven en te werken.

Belangrijke aandachtspunten uit het SMP zijn:

- het optimaliseren van het brandstof- en smeermiddelengebruik (directe winst);
- vervanging en aanpassing van zuinige bedrijfsinstallaties (directe en indirecte winst);
- het verminderen van schadelijke emissie naar water, onderwaterbodem en lucht;
- het zoveel mogelijk voorkomen van het ontstaan van afvalstoffen als gevolg van het in bedrijf zijn van het schip;
- het zoveel mogelijk voorkomen van het ontstaan van afval door laden en lossen van het schip;
- het verantwoord opslaan en afgeven van afval.

Hoe werkt het

Scheepsmilieuplan?

Uw eigen Scheepsmilieuplan maakt u in drie stappen.

U licht uw schip van de voor- tot de achtersteven door met behulp van de vragenlijst.

Door het **beantwoorden van de vragenlijst** wordt duidelijk wat u al aan milieuzorg doet en wat er nog verbeterd kan worden. In het laatste geval staat er een nummer achter uw antwoord. Zo wordt u verwezen naar de bijbehorende **actiekaart** waarop het betreffende onderwerp wordt behandeld. Op de **actiekaart** staan ideeën en aanbevelingen ter verbetering. Misschien zijn dit punten waar u zelf al aan dacht, maar bent u er nog niet aan toe gekomen om ze uit te voeren.

U kiest de acties en stelt met behulp van het puntensysteem de milieuwinst vast.

Als u alle vragen heeft beantwoord, maakt u een overzicht van de acties die u zou kunnen nemen om uw bedrijf nog milieuvriendelijker te maken. Welke acties u het eerst onderneemt beoordeelt u natuurlijk zelf, om u op weg te helpen wordt op de vragenlijst met blauwe punten aangegeven welke maatregelen de meeste milieuwinst opleveren. Maatregelen met drie blauwe punten hebben het meeste effect. Nu kunt u een actie-investeringsplan maken.

Uw eigen actieplan is het SCHEEPSMILIEUPLAN voor uw schip.

Een model dat u kunt gebruiken, vindt u in deze map.

De onderhoudsschema's.

Als u met uw SMP werkt, nemen de **onderhoudsschema's** een centrale plaats in. U noteert alle voor u belangrijke gegevens in uw onderhoudsschema en krijgt in de loop der tijd een beter overzicht van uw bedrijfsvoering en uw manier van werken.

In deze map vindt u een uitneembaar onderhoudsschema met de drie aparte schema's. Een documentenmap om al uw formulieren in te verzamelen die met uw bedrijf te maken hebben zit achterin de SMP-verzamelmep.

Begin eenvoudigweg met het invullen van uw schema met de gegevens die u op dit moment heeft. Werkte u reeds met het SMP, neem dan reeds genomen beslissingen mee in uw vernieuwde SMP.

Naarmate u met het plan vordert, zult u meer gegevens in kunnen vullen. Een goed bijgehouden onderhoudsschema is het meest duidelijke bewijs dat u serieus werkt aan het milieuvriendelijker maken van uw bedrijf.

Dat kan nog van pas komen wanneer er stimuleringsmaatregelen voor milieuvriendelijk ondernemen (in de vorm van subsidies) op investeringen zullen worden verstrekt. Ook bij een milieucontrole kan dit tijd besparen.

VRAGENLIJST

INGEVULD d.d.:

Nee Actie Belangrijk

Machinerkamer

Aandachtspunten:

1. Houdt u regelmatig een onderhoudsschema bij?	☐	1.1	●●●
2. Zijn de gasolietanks voorzien van een goede overvulbeveiliging?	☐	1.8	●●●
3. Kunt u carterolie rechtstreeks vanuit het carter in een tank pompen?	☐	1.9	●●
4. Maakt u gebruik van opvangbakken onder de motoren?	☐	1.3	●●
5. Laat u gebruikte oliefilters uitlekken voordat u ze afvoert?	☐	1.11	●
6. Laat u de carterolie regelmatig analyseren?	☐	1.10	●●
7. Controleert u regelmatig het koelsysteem op lekkage?	☐	1.12	●●
8. Kent u de milieu-eisen waaraan scheepsmotoren moeten voldoen ?	☐	1.13	●●
9. Gebruikt u milieuvriendelijke schoonmaakmiddelen?	☐	1.14	●●
10. Staan uw accu's in een zuurbestendige bak?	☐	2.1	●●

Bilgewater

Aandachtspunten:

11. Maakt u de machinerkamer wel eens schoon met veel water? Zo ja, ga naar...		1.14	●●
12. Heeft u een opslagtank voor bilgewater/olie?	☐	1.3	●●●
13. Is deze opslagtank voorzien van een universele aansluiting aan dek?	☐	1.3	●●
14. Vangt u het lekwater van de schroefas op zodat het niet in de bilge komt?	☐	1.3	●●●
15. Kent u de eisen waaraan de schroefasafdichting moet voldoen?	☐	1.4	●●●
16. Loost u het water van de wasbak in de machinerkamer in de vuilwatertank?	☐	1.2	●●
17. Loost u het condenswater van de airco overboord of in de vuilwatertank?	☐	1.2	●●

Nee Actie Belangrijk

Schroefas- en roerkoningafdichting

Deze vragen beantwoorden als u vetgesmeerde assen/systemen heeft ga anders door naar vraag 25.

Aandachtspunten:

18. Heeft u een vetsmeerautomaat?	☐	1.5	●
19. Heeft u de vetdosering naar elk smeerpunt zorgvuldig afgesteld?	☐	1.5	●●
20. Is de roerkoning voorzien van een speciale water - en vetdichte afdichting?	☐	1.5	●●
21. Is de schroefas voorzien van een speciale lekvrije afdichting?	☐	1.5	●●●
22. Is er op het vetsmeersysteem een vetretourleiding aangebracht?	☐	1.5	●●
23. Gebruikt u milieuvriendelijk smeervet?	☐	1.5	●●
24. Kunt u uw smeersysteem ook bij stilliggend schip onder druk houden?	☐	1.5	●●

Scheepsonderhoud

25. Werkt u met onderhoudsschema's?	☐	1.1	●●●
26. Heeft u een speciale opslagplaats voor verf en aanverwant materiaal?	☐	2.2	●
27. Weet u hoe u optimaal omgaat met verf en vergereedschap?	☐	2.2	●
28. Gebruikt u verf op waterbasis of high-solid verven?	☐	2.2	●
29. Gebruikt u de juiste verf in de visruimen	☐	3.3	●
30. Gebruikt u de milieuvriendelijke opofferingsanodes?	☐	2.4	

Wetgeving:

31. Houdt u bik-, slijp- en schuurafval apart?	☐	2.2	●
32. Voorkomt u bij het schilderen dat er verf in het water terecht komt?	☐	2.2	●

Omgang met droge lading

Vervoert u een andere of geen lading, ga dan naar vraag 41.

Visserij door naar vraag 57.

Aandachtspunten:

33. Wordt het laadruim met water schoongemaakt?	☐	3.1	
34. Heeft uw schip een stalen buikdenning?	☐	2.3	●
35. Heeft uw schip een deugdelijke ruimafdekking?	☐	3.1	

Wetgeving:

36. Kent u de rechten en plichten van de vervoerder bij het lossen en laden?	☐	3.1	●
37. Kent u de rechten en plichten van de verlader en ladingontvanger?	☐	3.1	●
38. Kent u de regels voor verzameling en afgifte van ladingrestanten?	☐	3.1	●
39. Kent u de losverklaring?	☐	3.1	
40. Weet u welke stoffen u mag lozen met het spoelwater?	☐	8.9	●●
41. Indien u gevaarlijke stoffen vervoert, voldoet u dan aan de ADNR-normen?	☐	8.6	

Nee Actie Belangrijk

Omgang met vloeibare lading

Vervoert u een andere of geen lading, ga dan naar vraag 52.

Aandachtspunten:

42. Laat u de ladingtanks (met water) schoonmaken?	☐	3.2	
43. Geeft u eventueel waswater af aan een erkende ontvangstvoorziening?	☐	3.2	

Wetgeving:

44. Heeft u het ladingjournaal behorend bij het AB-certificaat actueel?	☐	3.2	
45. Voldoet uw nalenssysteem aan de eisen van het AB-certificaat?	☐	3.2	
46. Kent u de rechten en plichten van de verlader?	☐	3.2	
47. Kent u de Praktijkrichtlijn Afvalstoffen Binnentankvaart?	☐	8.7	●
48. Kent u de rechten en plichten van de vervoerder bij het laden en lossen?	☐	3.2	●
49. Kent u de losverklaring?	☐	3.2	
50. Bent u op de hoogte van de voorschriften van het ADN R?	☐	8.6	
51. Kent u de rechten en plichten van de ladingontvanger?	☐	3.2	
52. Kent u de regels voor verzameling en afgifte van afval van de lading?	☐	3.2	●

Ballasten

Aandachtspunten:

53. Heeft u een aparte ballasttank (of ballastruim)?	☐	4.1	
54. Gebruikt u de bilge als ballastruimte? Indien ja, ga naar...		4.1	
55. Gebruikt u het laadruim (tank) als ballastruimte? Indien ja, ga naar...		4.1	
56. Gebruikt u de kofferdam als ballastruimte? Indien ja, ga naar...		4.1	

Wetgeving:

57. Weet u welke stoffen u wel mag lozen met (vervuild) ballastwater?	☐	8.9	●

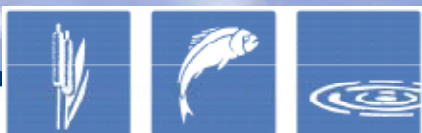
Opslag en afvoer van afvalstoffen

Aandachtspunten:

58. Kent u de lijst van alle inzamellocaties voor de bedrijfsmatige binnenvaart?	☐	8.1a	
59. Weet u waar u met klachten over de afgifte van afvalstoffen terecht kunt?	☐	8.1	

Wetgeving:

60. Slaat u de volgende afvalstoffen gescheiden van elkaar op en voert u ze apart af?			
■ bilgewater	☐	7.1	
■ afgewerkte olie	☐	7.1	●
■ oliehoudend afval (vet, filters, poetslappen, e.d.)	☐	7.1	
■ koelvloeistof	☐	7.1	●
■ afval van onder de buikdenning	☐	2.3	●

	Nee	Actie	Belangrijk
■ verfafval en verdunner	☐	7.1	
■ oude accu's,	☐	7.1	
■ klein gevaarlijk afval (TL, spaarlampen, batterijen) enz.	☐	7.1	
■ ladingresten en schoonmaakwater	☐	3.1-2	
■ ladingresten en schoonmaakwater visruimen	☐	3.4	
■ huishoudelijk afval	☐	7.1	
61. Voorkomt u de lozing van schadelijke stoffen via het huishoudafvalwater?	☐	7.2	
62. Heeft u een geldig olieafgifteboekje (bilgeboekje) aan boord?	☐	8.1	

Energieverbruik schip

Aandachtspunten:

63. Berekent u de optimale vaarsnelheid?	☐	5.1	●
64. Heeft u de mogelijkheid van een straalbuis om de schroef onderzocht?	☐	5.1	●●
65. Heeft u een warmtewisselaar voor verwarming?	☐	5.4	●
66. Heeft u een 220/380 volt generator aan uw hoofdmotor gekoppeld?	☐	5.3	●
67. Gebruikt u energiezuinige verlichting?	☐	5.2	●
68. Gebruikt u zonnecellen voor het opladen van de accu('s)?	☐	5.3	

Bedrijfsvoering

Aandachtspunten:

69. Kent u de regeling Willekeurige Afschrijving Milieu Investeringen? (VAMIL)	☐	8.2
70. Weet u waar u actuele informatie over wet- en regelgeving kunt opvragen?	☐	8.2
71. Kent u de voorwaarden voor afgifte van afval zonder directe betaling?	☐	7.3

Wetgeving:

Kent u de (milieu)eisen vermeld in:

72. Het Reglement van Onderzoek voor Schepen op de Rijn (ROSR)?	☐	8.3
73. De Wet Milieubeheer (Wm)?	☐	8.4
74. De Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren (Wvo)?	☐	8.5
75. Kent u de Praktijkrichtlijn ladingresten duwbakken?	☐	8.8
76. Het verdrag inzake de verzameling, afgifte en inname van afval in de Rijn- en binnenvaart, kortweg het Scheepsafvalstoffenverdrag (SAV)?	☐	8.10
77. Kent u de wet- en regelgeving voor de visserij?	☐	8.11

Ja Actie

Punten voor groot onderhoud en vernieuwing

Aandachtspunten:

78. Moet uw schip binnenkort naar de werf?	☐	6.1
79. Laat u binnenkort uw hoofdmotor(en) reviseren of vernieuwen?	☐	6.1
80. Vinden er binnenkort onderhoudswerkzaamheden of vernieuwingen plaats aan schroefas of schroef?	☐	6.1
81. Heeft u plannen voor de bouw van een nieuw schip?	☐	6.2